

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД АНАЛІЗУ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

АРКАДІЙ КІСЕЛЬОВ, МИХАЙЛО КОЗИР, ЮРІЙ КУЛАКОВ, ІГОР РОЖКОВ,
ВАЛЕНТИН ОЛЕЙНИК, СЕРГІЙ ГЕТМАНЦЕВ, ВАЛЕРІЙ ЧЕРНО

Миколаївський державний педагогічний університет

Сучасна наука розглядає фізичну культуру і спорт як цілісну систему, яка має свої особливості, системні ознаки і знаходиться у пошуках подальшого розвитку. Законодавчі, нормативно-правові державні акти спрямовані на формування комплексного вирішення проблем розвитку фізичної культури і спорту кожного регіону України. На їх основі органи управління освітою і фізичною культурою формують потенціал кадрового забезпечення. В основі вирішення питань підготовки кадрів з фізичної культури лежить системний підхід, який базується на аналізі кадрової політики і передбачає: вивчення потреби, підготовку, підбір і відбір кадрів.

Державна Національна програма “Освіта. Україна XXI століття” передбачає стратегічні завдання підготовки спеціалістів з фізичної культури: формування освіченої, з творчими здібностями молоді, становлення її фізичного і психічного здоров’я, забезпечення пріоритетного розвитку людини. Відповідно до цієї програми освіта має відповідати сучасним і майбутнім потребам особи і суспільства. Підготовку майбутнього покоління мають вести висококваліфіковані спеціалісти, які повинні мати і відповідну підготовку.

Державні заходи в розвитку фізкультурного руху визначені в указі Президента України від 7 вересня 1998 р., Цільовій комплексній програмі “Фізичне виховання – здоров’я нації”, яка передбачає виведення України з кризового стану у сфері фізичного виховання, фізичної культури і спорту.

Напрямки реалізації Цільової програми передбачають визначення та задоволення загальнодержавних і регіональних потреб у кваліфікованих кадрах, підготовку нового покоління спеціалістів з фізичної культури і спорту, підвищення їх професіоналізму на всіх рівнях діяльності, науково-методичне забезпечення фізичного виховання, фізичної культури і спорту на підставах фундаментальної прикладної науки, взаємозв’язку наукових досліджень з практичними потребами підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. З цією метою в Миколаївській області факультетом фізичної культури педагогічного університету та іншими вищими закладами освіти України проведено соціологічне дослідження проблем підготовки спеціалістів з фізичної культури. Дослідження проводилось на матеріалі статистичних звітів управлінь освіти і науки, фізичної культури, спорту і туризму в динаміці за 10 років (1991-2000 рр.). Встановлено, що серед 14055 вчителів області всіх спеціальностей у містах працюють 7251 і в сільській місцевості - 6834. При цьому жінок - 82%, чоловіків - 18% від загальної кількості вчителів. За станом роботи у середньому 12 % склали вчителі, які працюють лише 3 роки, 20% мають стаж роботи до 8 років, 18% - до 13 років, 16% - до 18 років і 32% - вчителі, стаж роботи яких перевищує 18 років. Серед вчителів області 6% склали вчителі фізичної культури (736), серед них жіночої статі - 67% і чоловічої статі - 33%.

Більш як 70% склали особи віком 40 і більше років зі стажем роботи 20 і більше років при середньому навантаженні 4 години на день.

Згідно статистичних звітів управління з питань фізичної культури, спорту і туризму, обласного управління освіти і науки в області створена відповідна інфраструктура для здійснення навчання і виховання молоді, залучення до фізкультурно-педагогічної роботи, розвитку фізичної культури і спорту, підготовки олімпійського резерву. З 1341 установи, організації і навчального закладу області фізкультурно-оздоровчою роботою займаються 643 середніх закладів освіти, 29 ПТУ, 14 вищих навчальних закладів (ВНЗ) I і II рівня акредитації, 8 ВНЗ III і IV рівня акредитації, 28 ВНЗ недержавного характеру. Окрім того, для розвитку фізичної культури і спорту серед дітей і підлітків створено 54 відповідні дитячо-юнацькі спортивні школи (ДЮСШ), з яких 14 - спеціалізовані дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву (СДЮШОР), одна школа вищої спортивної майстерності (ШВСМ) і одне вище училище фізичної культури (ВУФК).

Таблиця

Забезпеченість кадрами з фізичної культури і спорту області

№ п/п	Працівники фізичної культури	Всього	Мають вищу освіту III і IV рівня акредитації	Мають освіту I і II рівня акредитації	Не мають відповідної освіти
1.	Штатні працівники, вчителі середніх закладів освіти	841	653	46	142
2.	Керівники і викладачі професійно-технічних закладів освіти	50	41	3	6
3.	Керівники і викладачі вищих закладів освіти I і II рівнів акредитації	48	48	48	-
4.	Керівники і викладачі вищих закладів освіти III і IV рівнів акредитації	102	101	1	-
5.	Інструктори-методисти з фізичної культури	82	30	6	46
6.	Тренери-викладачі зі спорту	502	347	49	106
7.	Працівники спортивних споруд	35	13	5	17
8.	Працівники спортивних шкіл (ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ) без тренерів	126	94	-	32
9.	Педагоги-організатори фізкультурно-оздоровчої роботи за місцем проживання	19	10	1	8
III.	Разом	1805	1346	159	357

Серед працівників апарату фізичної культури та спорту 90% мають вищу спеціальну освіту спортивних товариств ("Колос", "Україна", "Гарт", "Динамо"). Практично не мають спеціальної освіти з фізичної культури вихователі дошкільних закладів області і 55% працівників різних гуртків, установ, організацій приватної форми власності.

На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Економічні негаразди та негативна дія шкідливих факторів зовнішнього середовища призвела до погіршення стану здоров'я населення області, і особливо дітей та підлітків.

2. Освіта має бути відповідати сучасним і майбутнім потребам людини у суспільстві.

3. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» вимагає кваліфікованих кадрів нового покоління - спеціалістів з фізичної культури і спорту, підвищення їх професіоналізму на всіх рівнях діяльності.

4. Область недостатньо забезпечена педагогічними кадрами з фізичної культури. Серед працюючих 70% складають вчителі віком 40 і більше років зі стажем понад 20 років.

5. У закладах управління з питань фізичної культури, спорту і туризму, обласного управління освіти і науки облдержадміністрації лише 74% кадрів мають спеціальну фізкультурну освіту.

6. Виникає потреба у збільшенні набору і випуску спеціалістів з фізичної культури на факультеті фізичної культури педагогічного університету та перепідготовці вчителів, тренерів, методистів і інструкторів фізичної культури на базі спеціальних вищих навчальних закладів України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Указ Президента України «Про затвердження Цільової комплексної програми «Фізичне виховання - здоров'я нації». - № 963/98 від 7 вересня 1998р. - К., 1998.
2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». - №3808-ХІІ від 24 грудня 1993р.- К., 1993.
3. Дяченко Н.В. Ресурсне забезпечення підготовки кадрів // Фінанси України. - 2000. - № 7. - С. 147-152.
4. Олійник М.В. Оцінка стану управління фізичною культурою і спортом в Україні // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. праць під ред. С.С.Єрмакова. - Харків: ХХІІІ, 2000. - №8. - С. 35.
5. Основні показники виконання Закону України «Про фізичну культуру і спорт» та Державної програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні в 1995 р. - К., 1996. - 45 с.

THE METHODOICAL OF THE ANALYSIS OF TRAINING THE PHYSICAL TRAINING AND SPORTS SPECIALISTS IN MYKOLAYIV REGION

ARKADIY KISELYOV, MYKHAYLO KOZYR, YURIY KULANOV, IGOR ROZHKOV,
VALENTYN OLIYNYK, SERGIY GETMANTSEV, VALERIY TCHERNO
Mykolayiv State Pedagogical University

The system of training specialists and the degree of the realization of the aim complex program «Physical Training is the Nation's Health» has been studied by the regional offices of education and science, sports and tourism of Mykolayiv regional state administration during the period 1991-2000 (within 10 years). It has been stated that 74% of the teachers: school sports instructors, college sports instructors, sports specialists, obtained higher education. Recommendations to educational, sports, tourism bodies have been worked out.